

T I E D O N A N T O

SUOMEN EVANKELIS-LUTERILAISEN KIRKON JA VENÄJÄN ORTODOKSISEN KIRKON EDUSTAJIEN VÄLISESTÄ II TEOLOGISESTA NEUVOTTELUKOKOUKSESTA, JOKA PIDETTIIN NEUVOSTOLIITTOSSA ZAGORSKIN KAUPUNGISSA PYHÄN SERGEIN KOLMINAISUUSLUOSTARISSA JOULUKUUN 12-16 PÄIVIEN VÄLISENÄ AIKANA VUONNA 1971

Joulukuun 12-16 päivien välisenä aikana vuonna 1971 Pyhän Sergein Kolminaisuusluostarissa pidettiin II teologinen neuvottelukokous Suomen evankelis-luterilaisen kirkon ja Venäjän ortodoksisen kirkon edustajien kesken. Ensimmäinen teologinen neuvottelukokous oli pidetty maaliskuussa 1970 Sinapin koulutuskeskuksessa Turussa (Suomi).

Neuvottelukokoukseen osallistui Suomen evankelis-luterilaisen kirkon puolesta valtuuskunta, jonka kokoonpano oli seuraava: tri Martti SIMOJOKI, Turun ja Suomen arkkipiispa (valtuuskunnan johtaja), tri Aimo T. NIKOLAINEN, Helsingin yliopiston Uuden testamentin eksegetiikan professori, tri Kauko PIRINEN, Helsingin yliopiston yleisen kirkkohistorian professori, rovasti Samuel LEHTONEN, teologian lisensiaatti, Tapiolan seurakunnan kirkkoherra, tri Kalevi TOIVIAINEN, Helsingin yliopiston dogmatiikan dosentti, Kirkon koulutuskeskuksen johtaja, Maunu SINNEMÄKI, teologian lisensiaatti, arkkipiispan sihteeri, Kirkon ulkomaanasiaintoimikunnan sihteeri. Erityisasiantuntijana oli valtuuskunnan mukana valtiotieteen masteri Antti SAARLO.

Venäjän ortodoksisen kirkon puolesta neuvottelukokoukseen ottivat osaa: Leningradin ja Novgorodin metropoliitta NIKODIM, Moskovan patriarkan ulkomaisten kirkollisten suhteiden osaston puheenjohtaja, Dmitrovin arkkipiispa FILARET, Moskovan hengellisen akatemian ja seminäärin rehtori, Astrakanin ja Enokaevskin piispa MIHAIL, rovasti Igor RANNE, Suomessa olevien Moskovan patriarkan alaisten seurakuntien valvoja, Leningradin hengellisen akatemian kirkollisen arkeologian opettaja, A.S. BUJEVSKIJ, Moskovan patriarkan ulkomaisten kirkollisten suhteiden osaston sihteeri, V.D. SARYTSHEV, Moskovan hengellisen akatemian dogmaattisen teologian professori, K.E. SKURAT, Moskovan hengellisen akatemian dogmaattisen teologian professori, A.I. OSIPOV, Moskovan hengellisen akatemian perusteologian dosentti, N.D. MEDVEDEV, Leningradin hengellisen akatemian dogmaattisen teologian ja yleisen kirkkohistorian opettaja.

Huomioitsijoina puhevaltaoikeuksien neuvottelukokouksessa olivat läsnä: A.I. GEORGIEVSKIJ, Moskovan hengellisen akatemian liturgiikan professori, D.P. OGITSKIJ, Moskovan hengellisen akatemian läntisten tunnustusten historian professori ja K.M. KOMAROV, Moskovan hengellisen akatemian Vanhan testamentin eksegetiikan dosentti.

Neuvottelukokouksen alkuhartauden toimitti Leningradin ja Novgorodin metropoliitta NIKODIM. Hänen eminenssinsä luki sen jälkeen Pyhimmän Moskovan ja koko Venäjän patriarkan PIMENIN neuvottelukokouksen osanottajille osoitetun kirjeen. Arkkipiispa tri Martti SIMOJOKI ja arkkipiispa FILARET lähettivät Hänen pyhyydelleen vastaussähkeen neuvottelukokouksen osanottajien puolesta.

Dmitrovin arkkipiispa FILARET avasi neuvottelukokouksen sen osanottajille omistamallaan sydämellisellä tervehdyspuheella.

Leningradin ja Novgorodin metropoliitta NIKODIM piti kokoukselle puheen, jossa hän käsitteli neuvottelukokouksen aihepiiriin liittyviä kysymyksiä.

Turun ja Suomen arkkipiispa tri Martti SIMOJOKI piti neuvottelukokouksessa tervehdyspuheen, jossa hän tähdensi Suomen evankelis-luterilaisen kirkon ja Venäjän ortodoksisen kirkon välisen teologisen dialogin suurta ekumenista merkitystä ja sitä panosta Suomen ja Neuvostoliiton välisten hyvien naapuruussuhteiden syventämiseen, mitä kummatkin kirkot tekevät kehittämällä veljellisiä suhteitansa.

Neuvottelukokouksen keskustelujen pohjana oli kaksi aihetta: 1) eukaristiasta (etupäässä sen uhriluonteesta) ja 2) oikeudenmukaisuudesta ja väkivallasta.

Ensinmainittua aihetta käsiteltiin esitelmissä, joita pitivät professori A.T. NIKOLAINEN aiheesta "Eukaristia Uuden testamentin tutkimuksen valossa" ja rovasti S. LEHTONEN aiheesta "Eukaristia ja Kristuksen uhri" (Suomen evankelis-luterilainen kirkko) sekä professori V.D. SARYTSHEV aiheesta "Eukaristia" ja piispa MIHAIL aiheesta "Eukaristia Uuden testamentin uhritoimituksena" (Venäjän ortodoksinen kirkko); jälkimmäistä aihetta vastaavasti käsiteltiin esitelmissä, joita pitivät professori K. PIRINEN aiheesta "Oikeudenmukaisuus ja rauha" ja dosentti K. TOIVIAINEN aiheesta "Oikeudenmukaisuus ja väkivalta luterilaisen sosiaalietiikan valossa" (Suomen evankelis-luterilainen kirkko) sekä dosentti A.I. OSIPOV aiheesta

"Oikeudenmukaisuus ja väkivalta" (Venäjän ortodoksinen kirkko). Nämä sisällöltään syvälliset esitelmät ja niitä seuranneet keskustelut, joita käytiin kristillisen rakkauden hengessä, auttoivat neuvottelukokouksen osanottajia pääsemään selville osapuolten näkökannoista käsiteltävissä asioissa ja määrittelemään sekä yhdenmukaisia että toisistaan poikkeavia näkökantoja.

Tähän tiedonantoon on liitetty neuvottelukokouksen kummankin aiheen käsittelystä yhdistelmät, joissa esitetään sekä ne kannanotoj, joissa osapuolet olivat yhtä mieltä, että ne, joissa heidän näkökantansa erosivat.

Osapuolet ovat vakuuttuneita siitä, että tällainen tärkeiden teologisten ongelmien käsittely edistää molempien kirkkojen keskinäisen ymmärtämyksen syventymistä ja muodostaa merkittävän panoksen etsittäessä teitä ja menetelmiä kristikunnan uskonyhteyden saavuttamiseksi.

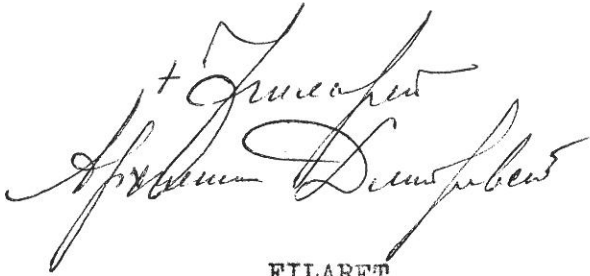
Neuvottelukokouksen osanottajat kiittävät Jumalaa hänen suuresta siunauksestaan, joka teki mahdolliseksi tämän veljellisen ja sydämellisen yhteydenoton Suomen evankelis-luterilaisen kirkon ja Venäjän ortodoksisen kirkon välillä, jolloin luottamuksen hengessä käsiteltiin tärkeitä kristillisyyden ongelmia. Osapuolet saivat jälleen kerran taas kokea, että ekumeeninen dialogi hälventää väärinkäsityksiä ja auttaa ymmärtämään toisen osapuolen asennetta.

Osapuolet periaatteessa sopivat siitä, että tällaisia yhteydenottoja tullaan jatkamaan.

Osapuolet ovat vakuuttuneita siitä, että kristittyjen on väsymättä työskenneltävä, jotta kaikki kansat voisivat elää rauhan ja oikeudenmukaisuuden olosuhteissa.

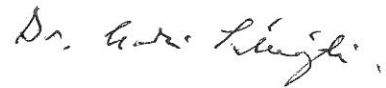
Suurella tyydytyksellä neuvottelukokouksen osanottajat panivat merkille rauhanomaisen aloitteen, jonka Suomen hallitus teki ilmoittaessaan voivansa ottaa Helsingissä vastaan Euroopan turvallisuus- ja yhteistyökonferenssin, ja esittävät toivomuksen, että tämä konferenssi lähitulevaisuudessa pidettäisiin.

Neuvottelukokouksen osanottajat päättivät työnsä rukouksellisesti kiittäen Rauhan Ruhtinasta ja pelastuksemme päämiestä Herraamme Jeesusta Kristusta.

FILARET

Dmitrovin arkkipiispa

Dr. Martti SIMOJOKI

Turun ja Suomen arkkipiispa

Joulukuun 16 päivänä 1971

Pyhän Sergein Kolminaisuusluostari

Y H D I S T E L M Ä

JOKA ON TEHTY SUOMEN EVANKELIS-LUTERILAISEN KIRKON JA VENÄJÄN
ORTODOKSISEN KIRKON VALTUUSKUNTIEN VÄLISESSÄ TEOLOGISESSA
NEUVOTTELUKOKOUKSESSA, JOKA PIDETTIIN ZAGORSKISSA PYHÄN SERGEIN
KOLMINAISUUSLUOSTARISSA JOULUKUUN 12-16 PÄIVIEN VÄLISENÄ AIKANA
VUONNA 1971 AIHEESTA EHTOOLLINEN

Suomen evankelis-luterilaisen kirkon ja Venäjän ortodoksisen kirkon välillä käydyssä ensimmäisessä teologisessa neuvottelukouksessa Turun Sinapissa 19.-22.3.1970 oli ehtoollista koskeneista keskusteluista annetussa yhdistelmässä esitetty molemmille osapuolille yhteisiä näkökohtia.

Edellä olevien lisäksi todettiin kaksi oleellista eukaristiaa koskevaa näkökohtaa, joissa osapuolten käsitykset erosivat toisistaan. Kumpikin osapuoli tunnusti, että Jeesuksen Kristuksen, Jumalan ja ihmisen, ruumis ja veri ovat hänen itsensä lausumien asettussanojen mukaan olemuksellisesti leivän ja viinin muodossa läsnä, mutta tämän totuuden ymmärtämisessä molempien osapuolten käsitykset erosivat. Samoin molemmat tunnustivat ehtoollisen uhriluonteen, mutta sen sisällön tulkitsemisessa erosivat toisistaan.

Mainitun kokouksen yhdistelmäasiakirjassa oli lausuttu toivomus, että koko ehtoolliskysymystä edelleen käsiteltäisiin yhteisissä keskusteluissa, ja että erityisesti edellä mainitut kaksi teemaa tulisivat käsittelyn alaisiksi.

Tämän toivomuksen mukaisesti nyt pidetyn neuvottelukokouksen aikana jatkettiin ehtoollista koskevan ongelman tutkimista. Neuvottelukokous sai kuulla aiheesta kummankin osapuolen laatimat esitelmät, joita käsiteltiin keskinäisen huomaavaisuuden ja kristillisen rakkauden hengessä.

I. Esitetyt alustukset ja mielipiteitten vaihto osoittivat osapuolten näkökantojen yhdenmukaisuuden seuraavissa asioissa:

A. Kristuksen todellinen läsnäolo ehtoollisessa

1. Ehtoollisen sakramentilla on keskeinen merkitys Jumalan iänkaikkisessa, Jeesuksen Kristuksen kautta tapahtuvassa ihmisen pelastustyössä. "Jumala oli Kristuksessa ja sovitti maailman itsensä kanssa" (2 Kor. 5:19).

2. Ehtoollisessa leipä ja viini ovat Vapahtajan ruumis ja veri. Kristus on ehtoollisessa todellisesti läsnä jumalinhimillisen persoonan täyteydessä. Kun osallistumme tähän ateriaan, tulemme Kristuksesta osallisiksi hänen ruumiinsa, se. seurakunnan, jäseninä.

B. Kristuksen uhri ja ehtoollinen

1. Kertakaikkinen Golgatan uhri ei ole toistettavissa, ja sen pelastava vaikutus ulottuu kaikkiin aikoihin. Ehtoollinen ei ole Golgatan uhrin toistamista, vaan sen pelastussisällyksen ja vaikutuksen ilmentymä ja nykyistyminen kirkon ja jokaisen kristityn elämässä.

2. Niin kuin Kristus on antanut Golgatan uhrin, hän antaa myös ehtoollisessa itsensä seurakunnan jumalanpalveluksessa. Sen vuoksi ehtoollinen on Pyhän Hengen välikappale pelastukseksi.

3. Meidän ehtoollisen viettoomme osallistuu koko Kristuksen kirkko; tästä on meillä varmuus siksi, että kirkko on Kristuksen ruumis.

4. Kristuksen uhri omaksutaan ehtoollisessa uskon kautta, jonka Pyhä Henki vaikuttaa. Ehtoollinen välittää yhteyden ihmiseksi tulleen Jumalan Poikaan, Jeesukseen Kristukseen, ja tekee uskovat osallisiksi hänen olemuksestaan. Sen vuoksi ehtoollisen lahjana on syntisen anteeksiantamus ja pyhitys.

II. Seuraavissa kohdissa esiintyi kuitenkin eroavuuksia ortodoksisen ja luterilaisen opinkäsityksen välillä:

1. Ortodoksisen opin mukaan ehtoollisessa leipä ja viini muuttavat olemukseltaan Kristuksen ruumiiksi ja vereksi. Tämä olemuksellinen muuttuminen jää pysyvästi pyhiin lahjoihin riippumatta niiden käyttämisestä.

Luterilaisen opin mukaan ehtoollisen asetussanat ovat luomisen sanoja, jotka sellaisenaan riittävät takaamaan Kristuksen todellisen läsnäolon ehtoollisella, leivässä ja viinissä. Luterilaiset eivät käytä ehtoollisaineita jumalanpalveluksen ulkopuolella.

2. Ortodoksinen kirkko antaa suuren merkityksen ehtoollisen uhriluonteelle. Eukaristiauhrin tuo itse Kristus kirkon osallistuessa siihen hänen ruumiinaan. Kirkon jäsenten välitön osallistuminen eukaristiseen uhriin on ennen kaikkea rukousta ja siihen sisältyy ylistämistä, kiittämistä ja anomista.

Vaikka luterilaisen kirkon opetus tähdentää Kristuksen uhrin ja ehtoollisen mitä läheisintä yhteyttä, se kuitenkin välttää uhri-sanaa ehtoollisjumalanpalveluksesta käytettynä, koska se tahtoo korostaa Kristuksen Golgatan uhrin kertakaikkista riittävyttä. Sellaisena ehtoollinen on myös luterilaiselle kirkolle toivon, ilon ja kiitoksen ateria.

III. Tulevat keskustelut

Osapuolet katsovat aiheelliseksi ja molempia puolia rikastuttavaksi keskustelujen jatkamisen, jolloin aiheiksi voitaisiin ottaa esimerkiksi pappeus ja kristillinen oppi pelastuksesta, jotka kumpikin liittyvät tähän mennessä käsiteltyihin kysymyksiin.

SUOMEN EVANKELIS-LUTERILAISEN KIRKON
VALTUUSKUNNAN PUOLESTA

Martti Simojoki
Martti Simojoki

Turun ja Suomen arkkipiispa

VENÄJÄN ORTODOKSISEN KIRKON
VALTUUSKUNNAN PUOLESTA

Filaret
Filaret

Dmitrovin arkkipiispa,
Moskovan hengellisen akatemian
ja seminaarin rehtori

Y H D I S T E L M Ä

JOKA ON TEHTY SUOMEN EVANKELIS-LUTERILAISEN KIRKON JA VENÄJÄN ORTODOKSISEN KIRKON VALTUUSKUNTIEN VÄLISESSÄ TEOLOGISESSA NEUVOTTELUKOKOUKSESSA, JOKA PIDETTIIN ZAGORSKISSA PYHÄN SERGEIN KOLMINAISUUSLUOSTARISSA JOULUKUUN 12-16 PÄIVIEN VÄLISENÄ AIKANA VUONNA 1971 AIHEESTA "OIKEUDENMUKAISUUS JA VÄKIVALTA"

Suomen evankelis-luterilaisen kirkon ja Venäjän ortodoksisen kirkon valtuuskuntien välisen Turun Sinapissa 19. - 22.3.1970 pidetyn neuvottelukokouksen päätöksen mukaisesti oli toivottavaa ryhtyä yhteisesti käsittelemään oikeudenmukaisuus ja väkivalta-aihetta, minkä johdosta nyt otsikossa mainitussa neuvottelukokouksessa esitettiin kolme esitelmää tästä aiheesta.

Käsiteltyään näitä esitelmiä neuvottelukokouksen osanottajat tulivat seuraaviin johtopäätöksiin:

1. Jumala on luonut ihmiskunnan yhdeksi ja lunastanut sen Pojassaan Jeesuksessa Kristuksessa. Jumalan Pojan tullessa ihmiseksi hän otti kantaakseen maailman synnin ja kärsimyksen. Herransa seuraa-jana kirkko on osallinen maailman ahdistuksesta, mutta myös Kristuksen ihmiseksi tulon ja lunastustyön avaamasta toivosta.

2. Kirkkojen todistus rauhan ja oikeudenmukaisuuden puolesta perustuu siten Jumalan tekoon. Kristityt ovat yhdessä kutsutut rauhantekijöiksi. Tämä Herran tahto on kirkkojen rauhan puolesta esittämän todistuksen lähtökohta. Siksi ne voivat hoitaa tätä tehtäväänsä vain olemalla uskollisia lähettäjälleen ja ammentaan hänen sanomastaan.

3. Kirkot todistavat Herransa tahdosta ihmisten maailmassa, joka on synnin vaurioittama. Tämä merkitsee sitä, että ne joutuvat lakkaamatta kysymään rauhan ja oikeudenmukaisuuden todellista sisältöä ja toteuttamistapoja. Tällöin niiden ei ole tyydyttävä historiansa varrella tehtyihin ratkaisuihin, vaan rohkeasti etsittävä uusia mahdollisuuksia yhdessä niiden kanssa, joilla on sama päämäärä. Kun atomikaudella jokainen paikallinen sota voi laajentua atomisodaksi, kristittyjen ja kirkkojen on enemmän kuin ennen kannettava vastuuta toimimisestaan kansainvälisten ristiriitojen välttämiseksi ja kansojen keskinäisen rauhan vahvistamiseksi.

4. Todistaessaan Herrastaan rauhan Ruhtinaana kristityt eivät saa unohtaa rukousta rauhan puolesta ja väkivallan uhrien puolesta. He tahtovat tehdä parannuksen omista ja kansansa synneistä. Vain näin he voivat olla rauhan rakentajia.

5. Samalla kirkot ovat vakuuttuneita siitä, että pysyvää rauhaa ei voida rakentaa väkivallan ja sen uhan varaan. Rauha vaatii oikeudenmukaisuuden toteutumista, mutta kristittyinä tiedämme, että sekin on riittämätön ilman ihmisten ja kansojen välisiä veljellistä yhteyttä ja rakkautta.

6. Julistuksessaan kirkkojen on pidettävä esillä rauhaa ja oikeudenmukaisuutta. Tällöin ei ole unohdettava, että ihmiset yhdessä ovat vastuussa ihmiskunnan säilymisestä ja Jumalan heille antaman luonnon oikeasta käytöstä. Yhteiskuntarakenteet on muokattava sellaisiksi, että ne edistävät ihmisten yhteistoimintaa. Ihmisten diskriminointia rodun, uskonnon, kansallisuuden tai sukupuolen perusteella ei voida hyväksyä. Kaikilla kansoilla tulee olla mahdollisuus vapaasti kehittää omaa elämänmuotoaan yhteistoiminnassa toisten kanssa.

7. Kristillinen rakkaus vaatii kristittyjä osallistumaan aktiivisesti yhteiskunnan, kansakunnan, valtion ja kansainvälisten suhteiden rakentamiseen. Sen vuoksi kristittyjen tulee aktiivisesti vastustaa sellaisia epäoikeudenmukaisuuksia kuin hyökkäyssotia, kolonialismia, rotuerottelua ja muita rotusorron muotoja, taloudellista riistoa sekä yhteiskunnallista ja valtiollista oikeudettomuutta.

8. Keskustelujen osanottajat painottivat erityisesti aseistariisumisen merkitystä. Samoin he pitivät tärkeänä, että järjestetään ensi tilassa Euroopan turvallisuuskonferenssi, jonka Suomen hallitus on ehdottanut pidettäväksi Helsingissä. Tämän konferenssin koolle kutsuminen epäilemättä edistäisi kansojen pyrkimystä oikeudenmukaisuuden toteuttamiseen.

9. Pysyvää yhteiskuntarauhaa ei voi olla siellä, missä estetään ihmisarvoinen elämä. Siksi kristityn kuuliaisuudella esivaltaa kohtaan on rajansa. Samoin pysyvää kansainvälistä rauhaa ei voida rakentaa imperialistisen eduntavoittelun varaan.

10. Keskustelujen osapuolet pitävät tarpeellisena, että vastaisissa neuvotteluissa jatketaan tähän kysymysryhmään kuuluvien asioiden käsittelyä.

SUOMEN EVANKELIS-LUTERILAISEN KIRKON
VALTUUSKUNNAN PUOLESTA

Matti Simojoki
Matti Simojoki

Turun ja Suomen arkkipiispa

VENÄJÄN ORTODOKSISEN KIRKON
VALTUUSKUNNAN PUOLESTA

+ Filaret
Filaret

Dmitrovin arkkipiispa,
Moskovan hengellisen akatemian
ja seminaarin rehtori